

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2016/207039_OV
Zaaknummer: 16.0653.52

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven gas per 1 januari 2017 voor Liander N.V.

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet.

**Pagina
1/23**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Besluit

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Context van dit besluit.....	3
3	Samenhang met andere besluiten	4
4	Procedure van totstandkoming van dit besluit	8
5	Vaststelling totale inkomsten en rekvolumina	10
6	Beoordeling Tarieven.....	16
7	Dictum	21
	Bijlage 1: Berekening van de totale inkomsten 2017	22
	Bijlage 2: Tarievenblad.....	23

Besluit

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 81c van de Gaswet. Op grond hiervan stelt ACM jaarlijks voor iedere netbeheerder gas de tarieven vast die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas, de transportondersteunende diensten en voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt (hierna: transport- en aansluittarieven).
2. De transport- en aansluittarieven die ACM met dit besluit vaststelt treden in werking met ingang van 1 januari 2017. Dit besluit is van toepassing op Liander N.V. (hierna: Liander).
3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 2 geeft de context van dit besluit. Hoofdstuk 3 bevat de samenhang met andere besluiten. In hoofdstuk 4 wordt procedure van de totstandkoming van dit besluit besproken. In hoofdstuk 5 worden de toegestane inkomsten vastgesteld. Hoofdstuk 6 bevat de beoordeling van het tarievenvoorstel van Liander. In hoofdstuk 7 staat het dictum verwoord. Dit besluit bevat daarnaast twee bijlagen, te weten de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2017 “Berekening totale inkomsten 2017 regionaal netbeheer gas” en het tarievenblad “Tarievenblad Liander Gas 2017”. De bijlagen zijn gepubliceerd op de website van ACM (www.acm.nl). Deze bijlagen vormen een integraal onderdeel van het besluit.

2 Context van dit besluit

4. ACM houdt onafhankelijk toezicht op de gasmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. Gas wordt getransporteerd via het landelijk gastransportnet en (regionale) transportnetten (hierna: distributienetten). Ingevolge de artikel 2, achtste lid, van de Gaswet, hebben de netbeheerders een wettelijk monopolie. Afnemers met een aansluiting op een bepaald net kunnen niet zelf bepalen door welke netbeheerder zij het transport laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waar zij een aansluiting op hebben.
5. De meeste afnemers zijn aangesloten op een distributienet. Via het landelijk gastransportnet en het distributienet komt het gas uiteindelijk terecht bij de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke distributienetten worden regionale netbeheerders genoemd. Liander is een regionale netbeheerder gas (hierna: netbeheerder). Bij het beheer van zijn distributienet ondervindt hij geen concurrentie van andere netbeheerders.
6. In de Gaswet zijn de beheertaken voor netbeheerders bepaald. Deze staan deze taken onder meer opgesomd in artikel 10 van de Gaswet. Zij bestaan uit het leveren van transportdiensten,

Besluit

transportondersteunende diensten en aansluitdiensten. Het beheer van de netten maakt onderdeel uit van een gesloten systeem. Het is de netbeheerder ingevolge artikel 10b van de Gaswet niet toegestaan goederen of diensten waarmee hij in concurrentie treedt te leveren, met uitzondering van de in dat artikel limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 32 van de Gaswet stelt daarbij dat een netbeheerder verplicht is een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van zijn netten op grond van zijn taken.

7. Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke taken, kunnen terugverdienen. Het ontbreken van concurrentie kan ertoe leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven in rekening brengt of tussen verschillende typen afnemers discrimineert. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport.
8. De wetgever heeft ACM daarom belast met de taak om een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee de netbeheerder een prikkel krijgt om net zo doelmatig te handelen als bedrijven die wel concurrentie ondervinden en om zowel kwaliteit als ook efficiëntie te verbeteren. Omdat Liander, als zijnde een netbeheerder, een wettelijk monopolie heeft, stelt ACM met het onderhavig besluit de tarieven vast die hij ten hoogste in rekening mag brengen voor de uitvoering van de bij wet aan hem opgedragen taken. De reguleringssystematiek is erop gericht te voorkomen dat de netbeheerder onredelijk hoge tarieven in rekening brengt voor de uitvoering van deze taken. Daarnaast is het van belang dat de netbeheerder de efficiënte kosten die hij maakt voor het verrichten van deze taken kan terugverdienen. Als de netbeheerder de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt, komen de noodzakelijke investeringen in kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar. De vergoeding voor de uitvoering van de wettelijke taken vindt plaats via de transport- en aansluittarieven. In hoofdstuk 3 – *Samenhang met andere besluiten*, licht ACM nader toe hoe de hierboven omschreven reguleringssystematiek is opgebouwd.

3 Samenhang met andere besluiten

9. Jaarlijks stelt ACM in afzonderlijke besluiten de maximum transport- en aansluittarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transport- en aansluittarieven voor 2017 samenhangen met het methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021¹

---

¹ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM /DE/2016/205071 en zaaknummer 16.0108.52. ACM heeft dit methodebesluit genomen op grond van artikel 81, eerste lid, van de Gaswet.

Besluit

(hierna: het methodebesluit) en de daarvan afgeleide x-factor, q-factor en rekenvolumina per netbeheerder voor de periode 2017-2021. ACM hecht hier waarde aan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Van het methodebesluit en het x-factor-, q-factor- en rekenvolumina besluit...

10. ACM heeft de methode tot vaststelling van de x-factor, x-factor en rekenvolumina voor netbeheerders voor de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 (hierna: de zesde reguleringsperiode) vastgelegd in het methodebesluit. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81 van de Gaswet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

2. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

3. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

4. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 81b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

11. Vervolgens heeft ACM de methoden uit het methodebesluit toegepast om de hoogte van de x-factor, de q-factor en rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de zesde reguleringsperiode zijn de rekenvolumina en de x- en q-factor voor Liander vastgesteld met het besluit van 12 september 2016 (hierna: het x-factorbesluit).² De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81a, eerste lid, van de Gaswet:

---

² Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205164.

Besluit

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 81, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
- b. de kwaliteitsterm, en
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”

via het tarievenvoorstel...

12. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas en de transportondersteunende diensten (hierna: tarievenvoorstel) aan ACM. Daarbij nemen de netbeheerders onder meer het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Gas, de door ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81b, eerste en tweede lid, van de Gaswet:

“1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,
- d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
 TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het

Besluit

jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e of 39f, tweede lid, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.”

naar het tarievenbesluit

13. ACM stelt jaarlijks voor iedere netbeheerder de tarieven vast met betrekking tot het transport van gas, de transportondersteunende diensten en de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt (hierna: tarievenbesluit). Dit tarievenbesluit bevat de transport- en aansluittarieven die afnemers van gas ten hoogste moeten betalen. Hierbij kan ACM een correctie toepassen, bijvoorbeeld in het geval dat bij eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens. De wettelijke grondslag voor het tarievenbesluit is artikel 81c, eerste of derde lid, van de Gaswet, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede of vijfde lid van dat artikel:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast.

2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens,

Besluit

tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.

3. *Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b.*

[...]

5. *Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, of 81a, eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.”*

14. De tarieven gelden vanaf de datum van inwerkingtreding van het tarievenbesluit tot 1 januari van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding ingevolge artikel 81d, eerste lid en tweede lid, van de E-wet, tenzij de tarieven voor het jaar volgend op de datum nog niet zijn vastgesteld:

“1. De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.

2. Indien op 1 januari de tarieven voor het volgende jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.”

4 Procedure van totstandkoming van dit besluit

15. Met het methodebesluit heeft ACM op grond van artikel 81, eerste lid, van de Gaswet de methode tot vaststelling van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor de zesde reguleringsperiode vastgesteld.

Besluit

16. Met het x-factorbesluit heeft ACM op grond van artikel 81a, eerste lid, van de Gaswet voor Liander een x-factor van 1,42, een q-factor van nihil en de rekenvolumina voor de zesde reguleringsperiode vastgesteld voor Liander. ACM hanteert in beginsel deze rekenvolumina bij het onderhavige tarievenbesluit. Bij de totstandkoming van dit besluit, heeft ACM de x-factoren, q-factoren en rekenvolumina voor de vierde en vijfde reguleringsperiode, zoals gewijzigd dan wel ongewijzigd vastgesteld bij besluiten van 25 augustus 2016,³ in acht genomen.
17. Aan de hand van artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, heeft ACM met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: cpi) voor het jaar 2017 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd over de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd over de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2017 bedraagt 0,2%.
18. Ingevolge artikel 81c, eerste of derde lid, van de Gaswet stelt ACM voor iedere netbeheerder de tarieven voor het transport van gas en de transportondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast. Hierbij kan ACM een correctie toepassen op grond van het tweede of vijfde lid van dit artikel.
19. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het onderhavige besluit heeft ACM alle afzonderlijke netbeheerders, Netbeheer Nederland en organisaties die op de elektriciteitsmarkt belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke energieverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen, uitgenodigd voor een klankbordgroep. ACM heeft deze klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd op 7 juli 2016. Op 13 september 2016 heeft vervolgens nog een bijeenkomst plaatsgehad met de afzonderlijke netbeheerders en Netbeheer Nederland. Beide overleggen hadden een informierend en consulterend karakter ten behoeve van onderhavig besluit.
20. Op 27 september 2016 heeft ACM het verzoek naar Liander gestuurd om een tarievenvoorstel, als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet, bij ACM in te dienen. Op 11 oktober 2016 heeft ACM het tarievenvoorstel ontvangen.
21. Op 21 oktober 2016 heeft ACM het tarievenvoorstel op haar website gepubliceerd (www.acm.nl). De Koninklijke Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW) heeft bij brief van 4 november 2016 een zienswijze ingediend.

9/23

---

³ Besluiten van 25 augustus 2016, met kenmerken ACM/DE/2016/204798 en ACM/DE/2016/204816.

Besluit

22. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft ACM dit beoordeeld en geconcludeerd dat het voorstel aan de gestelde eisen voldoet. ACM heeft derhalve aan Liander geen aanvullende vragen meer gesteld. ACM beschouwt het tarievenvoorstel van 11 oktober 2016 daarom als definitief tarievenvoorstel.

5 Vaststelling totale inkomsten en rekenvolumina

23. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 12 de x- en q- factoren zoals opgenomen in randnummer 16 en de cpi zoals opgenomen in randnummer 17 stelt ACM de totale inkomsten voor het jaar 2017 (hierna: totale inkomsten 2017) exclusief correcties voor Liander vast op EUR 376.018.786,-.
24. Op grond van artikel 81c, tweede en vijfde lid, van de Gaswet kan ACM de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren. ACM corrigeert de totale inkomsten 2017 exclusief correcties voor het volgende:
- 1) Nacalculaties als gevolg van de wijziging van de x-factorbesluiten vierde (2011-2013) en vijfde (2014-2016) reguleringsperiode;
  - 2) Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2015;
  - 3) Nacalculatie Volumewijzigingen Administratief 2016;
  - 4) Nacalculatie Volumewijzigingen Codewijzigingen 2016.

Deze correcties worden nader toegelicht in de paragrafen 5.1 tot en met 5.4.

25. Voorts merkt ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de doelmatige kosten op te geven die deze netbeheerder in 2015 en 2016 heeft gemaakt voor de verwerving van – en investering in – een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van de Minister, zoals bedoeld in artikel 81b, eerste lid, onder f, van de Gaswet. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waardoor ACM voor deze kosten geen correctie heeft verwerkt in de totale inkomsten 2017.
26. Tot slot merkt ACM het volgende op met betrekking tot de (eventuele) verrekening van het saldo tussen de maximumtarieven en de lagere gehanteerde tarieven door een netbeheerder. ACM stelt jaarlijks de maximumtarieven vast per netbeheerder. Indien een netbeheerder gedurende een bepaald jaar tarieven hanteert die onder de maximumtarieven liggen, dan kan ACM hier in dit tarievenbesluit rekening mee houden. ACM heeft besloten om dit te doen indien het saldo van latere correcties over het desbetreffende jaar leidt tot een lager niveau van

Besluit

inkomsten (een negatief saldo). ACM houdt er rekening mee door het negatieve correctiesaldo te verrekenen met de tariefruimte die een netbeheerder eerder onbenut heeft gelaten door tarieven lager dan maximumtarief te hanteren. In het onderhavige besluit overweegt ACM dat Liander geen lagere tarieven heeft gehanteerd.

5.1 Nacalculatie als gevolg van de wijziging van de x-factorbesluiten vijfde (2011-2013) en zesde (2014-2016) reguleringsperiode

27. Zoals reeds is aangegeven heeft ACM bij besluiten van 25 augustus 2016 de x-factoren, q-factoren en rekenvolumina voor de vierde (2011-2013) en vijfde (2014-2016) reguleringsperiode opnieuw vastgesteld.⁴ Voor de periode 2011-2013 is de x-factor gewijzigd vastgesteld, terwijl de q-factor en rekenvolumina uit de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014⁵ zijn gehandhaafd. Voor de periode 2014-2016 zijn de x-factor en rekenvolumina opnieuw en gewijzigd vastgesteld, terwijl de q-factor uit het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014⁶ werd gehandhaafd.
28. De totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013, exclusief correcties, zijn vastgesteld op grond van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014. Dit betekent dat de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 zijn berekend op grond van een x-factor die is berekend op basis van onjuiste gegevens. Om die reden stelt ACM de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 vast met inachtneming van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 25 augustus 2016. Het verschil tussen enerzijds de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 met gebruikmaking van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014 en anderzijds de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 met gebruikmaking van de gewijzigde beslissing op bezwaar van 25 augustus 2016, calculeert ACM na. ACM verwerkt de uitkomst in de totale inkomsten 2017.
29. De totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016, exclusief correcties, zijn vastgesteld op grond van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014. Dit betekent dat de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 zijn berekend op grond van een x-factor en rekenvolumina die zijn berekend op basis van onjuiste gegevens. Om die reden stelt ACM de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 vast met inachtneming van het (gewijzigde) x-factorbesluit 25 augustus 2016. Het verschil tussen enerzijds de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 met gebruikmaking van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014 en anderzijds de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 met

⁴ Voor de periode 2011 tot en met 2013 bij besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204798, voor de periode 2014 tot en met 2016 bij besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204816.

⁵ Besluit van 11 september 2014, met kenmerk ACM/DE/2014/205151.

⁶ Besluit van 11 september 2014, met kenmerk ACM/DE/2014/205168.

Besluit

gebruikmaking van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 25 augustus 2016, calculeert ACM na. ACM verwerkt de uitkomst in de totale inkomsten 2017.

5.2 Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2015

30. In het (gewijzigde) methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode⁷ heeft ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectiveerbare regionale verschil (hierna: 'ORV') 'Lokale Heffingen'.
31. ACM beschikt nu over de feitelijke gegevens van het jaar 2015. Op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet past ACM de totale inkomsten 2017 aan, nu de feitelijke gegevens afwijken van de geschatte gegevens van de kosten voor de Lokale Heffingen in 2015. ACM gaat hieronder uitgebreider in op de werking van deze nacalculatie en het daarbij gehanteerde uitgangspunt.
32. Het uitgangspunt bij het nacalculeren van het ORV lokale heffingen is het verschil in de inkomsten na te calculeren dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke gegevens voor lokale heffingen (zie ook randnummer 307 van het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode). ACM doet dit door het verschil te bepalen tussen enerzijds wat de netbeheerder in 2015 aan vergoeding voor lokale heffingen heeft gekregen op basis van de oorspronkelijke schatting in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 (verwerkt in het tarievenbesluit van 2015), en anderzijds wat de netbeheerder in 2015 aan vergoeding voor lokale heffingen zou hebben gekregen als ACM bij het nemen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 had beschikt over de gerealiseerde kostengegevens over 2015. ACM vervangt dus de schatting van gegevens voor het jaar 2015 door de feitelijke gegevens zoals gerealiseerd in 2015 (die de netbeheerder in 2016 heeft opgegeven in de reguleringsdata). Dit betekent dat ACM de systematiek van de x-factor gebruikt om tot een update van de vergoeding van de kosten te komen: voor de nacalculatie berekent ACM de x-factor, en daarmee de inkomsten, alsof de feitelijke gegevens al bekend waren ten tijde van het vaststellen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016. Deze werkwijze sluit volgens ACM het beste aan bij artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet.
33. In de praktijk betekent dit uitgangspunt het volgende voor de berekening van de nacalculatie. In de x-factorberekening zijn kostengegevens opgenomen over jaren in het recente verleden die worden gebruikt om tot een schatting van de lokale heffingen te komen. Voor de berekening van de nacalculatie worden deze kostengegevens in de oorspronkelijke berekeningsbestanden vervangen door de feitelijke kostengegevens van het jaar waarvoor de nacalculatie wordt uitgevoerd. Hierbij wordt uitsluitend een correctie toegepast voor de inflatie in de

12/23

⁷ Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/206757 en zaaknummer 15.0384.52.

Besluit

tussenliggende jaren; verder wordt de gehele berekening ongemoeid gelaten. De nacalculatie wordt vervolgens berekend door de inkomsten die volgen uit de (virtueel) opnieuw berekende x-factor te verminderen met de oorspronkelijke inkomsten.

34. Wanneer aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode de begininkomsten niet vastgesteld worden op basis van de efficiënte kosten betekent dit dat ACM niet exact het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten van de lokale heffingen vergoedt. Het belangrijkste verschil tussen wat de werkelijke kosten voor de netbeheerder waren en wat die netbeheerder uiteindelijk in totaal (dus inclusief de nacalculatie) vergoed krijgt, wordt gevormd door het zogenoemde 'ingroei-effect'. Doordat de inkomsten aan de hand van de x-factor over de periode 'ingroeien', wordt uitsluitend in het laatste jaar van de reguleringsperiode het volledige verschil tussen werkelijk gerealiseerde en reeds vergoede lokale heffingen nagecalculeerd. In de tussenliggende jaren wordt slechts een deel van dit verschil nagecalculeerd, wat een financieel voor- of nadeel tot gevolg kan hebben voor de netbeheerder. De onderbouwing van deze werkwijze is dat dit financiële voor- of nadeel ook zo zou zijn ontstaan wanneer ACM reeds de feitelijke gegevens zou hebben gehad bij het nemen van het oorspronkelijke x-factorbesluit; ook dan zou er door de werking van de x-factorsystematiek geen exacte vergoeding van de lokale heffingen tot stand zijn gekomen.⁸
35. Het uitgangspunt zoals beschreven in randnummer 32 voor de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen 2015 is ongewijzigd ten opzichte van het uitgangspunt dat in de afgelopen jaren is gehanteerd voor deze nacalculatie. Echter, met ingang van de reguleringsperiode 2014-2016 is niet meer automatisch sprake van het ingroei-effect zoals dat beschreven is in randnummer 34. Per 1 juli 2011 beschikt ACM namelijk over de bevoegdheid om op basis van artikel 81c, vierde lid, van de Gaswet aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode de begininkomsten vast te stellen op het efficiënte kostenniveau (ook wel 'aanpassing begininkomsten'⁹ genoemd). De kosten van lokale heffingen zijn zowel aan het begin als aan het eind van de periode een onderdeel van die efficiënte kosten en worden door gebruik van deze bevoegdheid dus een parameter bij het vaststellen van de begininkomsten. Wanneer nu in de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen de geschatte gegevens (zoals gebruikt in de oorspronkelijke x-factorberekening) vervangen worden door feitelijke gegevens, verandert niet alleen de berekening van de eindinkomsten, maar ook de berekening van de begininkomsten. De keuze om wel of niet gebruik te maken van de bevoegdheid tot aanpassing van de begininkomsten is zodoende van invloed op de wijze waarop de berekening van de nacalculatie uitpakt. Het

13/23

⁸ Zie ook: CBB 16 december 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BU7936, r.o. 4.2.2.

⁹ Eerder gebruikte ACM de term 'one-off' ter beschrijving van deze bevoegdheid. ACM heeft besloten deze term niet meer te hanteren omdat het de indruk kan wekken dat de bevoegdheid alleen tot verlaging ('off') van de inkomsten kan leiden.

Besluit

principiële uitgangspunt (zie ook de omschrijving in randnummer 32) wordt echter niet geraakt door deze keuze.

36. In het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode gas (2014-2016) is besloten geen gebruik te maken van de bevoegdheid tot aanpassing van de begininkomsten. Hierdoor hangen enkel de eindinkomsten in de x-factorberekening van netbeheerders gas af van schattingen van de kosten voor lokale heffingen. Dit heeft tot gevolg dat het ingroei-effect waarvan voorheen sprake was, voor gas nog steeds van toepassing is bij de nacalculatie.¹⁰
37. De berekeningswijze van de nacalculatie in dit tarievenbesluit volgt de beschrijving zoals opgenomen in randnummer 32. In de x-factorberekening voor gas voor de periode 2014-2016 wordt de schatting van de efficiënte kosten (waaronder de kosten van lokale heffingen) gebaseerd op kostengegevens uit de jaren 2010 tot en met 2012. Deze schattingen worden per individuele netbeheerder voor alle drie de jaren vervangen door de gerealiseerde kosten in 2015. De gerealiseerde kosten volgen uit de reguleringsdata die netbeheerders in het voorjaar van 2016 bij ACM hebben aangeleverd. Daarbij worden de bedragen uit 2015 teruggerekend naar het juiste prijspeil, omdat anders de inflatie tussen 2010 (tot en met 2012) en 2015 dubbel wordt meegenomen. Uit de x-factorberekening volgt na het invullen van de nieuwe gegevens automatisch een nieuwe, 'virtuele' x-factor en bijbehorende inkomstenbedragen voor het jaar 2015. Door de werkelijke cpi van het jaar 2015 hierop toe te passen worden deze bedragen vergelijkbaar gemaakt met de oorspronkelijke totale inkomsten exclusief correcties¹¹ voor het jaar 2015 zoals die op basis van de geschatte gegevens berekend zijn. Het verschil tussen beide inkomstenbedragen wordt voor iedere netbeheerder het nacalculatiebedrag ORV Lokale Heffingen 2015.

5.3 Nacalculatie Volumewijzigingen Administratief 2016

38. Naar aanleiding van een zienswijze van Endinet B.V. (hierna: Endinet), en Liander is in het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode opgenomen dat ACM voornemens is om substantiële volumeverschuivingen over de periode 2010-2013 te verwerken in de tarieven. In de jaren 2010 tot en met 2012 hebben meer dan gebruikelijke aanpassingen van capaciteiten van aansluitingen plaatsgevonden als gevolg van het verbeteren van de administratie door netbeheerders en het aanpassen van aansluitcapaciteiten aan de wens van kleinverbruikers. Een en ander was mede het gevolg van een uitzending van het televisieprogramma "TROS Radar".

---

¹⁰ Omdat in het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode elektriciteit (2014-2016) is besloten tot het gebruiken van de bevoegdheid tot aanpassing van de begininkomsten, verschilt de uitwerking van de berekening van de nacalculatie tussen elektriciteit en gas. Bij elektriciteit is geen sprake meer van een ingroei-effect.

¹¹ Besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204816.

Besluit

39. ACM benadrukt dat het hierbij niet gaat om gebruikelijke volumefluctuaties, maar om aanpassingen met als oorzaak een bijzondere verandering in administraties en aanpassingen van aansluitingen met naar inschatting materiële gevolgen.
40. ACM heeft de netbeheerders verzocht om de bovenbeschreven wijzigingen in de rekenvolumina over de jaren 2010 tot en met 2012 voor zowel gas als elektriciteit aan ACM kenbaar te maken.
41. Voor de nacalculatie heeft ACM per netbeheerder de gemiddelde volumewijzigingen over de jaren 2010 tot en met 2012 berekend voor de afzonderlijke kleinverbruikerscategorieën binnen de aansluit- en de transportdienst. Vervolgens zijn de gemiddelde volumewijzigingen vermenigvuldigd met de respectievelijke tarieven uit 2016 en zijn de resultaten hiervan bij elkaar opgeteld. Het hieruit voortvloeiende bedrag wordt vervolgens na indexatie gecorrigeerd op de totale inkomsten 2017 op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel b, van de Gaswet.

15/23

5.4 Nacalculatie Volumewijzigingen Codewijzigingen 2016

42. Naast de hierboven genoemde volumeverschuivingen met een administratieve achtergrond zijn er ook drie codewijzigingen in werking getreden. Twee daarvan traden in werking per 1 januari 2015, terwijl de derde op 1 januari 2016 van kracht werd. De twee codewijzigingen vragen om een correctie op de rekenvolumes voor de reguleringsperiode 2014-2016, zoals deze in de (gewijzigde) x-factorbesluiten voor de periode 2014-2016 vastgesteld zijn. De betreffende codewijzigingen zijn de besluiten 'Codewijziging hoogtecorrectie' van 17 november 2014¹² en 'Codewijziging administratieve volumeherleiding' van 11 december 2014.¹³
43. ACM heeft aan de netbeheerders verzocht om de bovenbeschreven volumewijzigingen in de jaren 2010 tot en met 2012 aan ACM kenbaar te maken.
44. De nacalculatie voor deze codewijzigingen worden door ACM op dezelfde wijze berekend als de eerder genoemde nacalculatie in verband met de volumeverschuivingen die een administratieve achtergrond hebben. Voor de nacalculatie heeft ACM per netbeheerder de gemiddelde volumewijzigingen over de jaren 2010 tot en met 2012 berekend voor de afzonderlijke kleinverbruikerscategorieën binnen de transportdienst. Vervolgens zijn de gemiddelde volumewijzigingen vermenigvuldigd met de respectievelijke tarieven uit 2016 en zijn de resultaten hiervan bij elkaar opgesteld. Het hieruit voortvloeiende bedrag wordt vervolgens

¹² Besluit met kenmerk ACM/DE/2014/206556, zaaknummer 13.0103.52.

¹³ Besluit met kenmerk ACM/DE/2014/207089, zaaknummer 14.1185.52.

Besluit

na indexatie gecorrigeerd op de totale inkomsten 2017 op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel b, van de Gaswet.

5.5 Vaststelling totale inkomsten 2017 inclusief correcties

45. Gelet op het bovenstaande betreffen de correcties voor het jaar 2017 EUR 7.188,741,-. ACM stelt de totale inkomsten voor het jaar 2017 inclusief correcties voor Liander derhalve vast op EUR 383.207.527,-. Voor de berekening van de totale inkomsten inclusief deze correcties verwijst ACM naar Bijlage 1 bij het onderhavige besluit. ACM beoordeelt het tarievenvoorstel van Liander op basis van deze totale inkomsten 2017 inclusief correcties.

6 Beoordeling Tarieven

46. ACM heeft op 11 oktober 2016 het tarievenvoorstel van Liander ontvangen. ACM beoordeelt het ontvangen tarievenvoorstel aan de hand van artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet. Daartoe toetst ACM het tarievenvoorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven die ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Eveneens toetst ACM de tarievenvoorstellen aan de Tarievenscode Gas.
47. ACM heeft van VEMW een zienswijze ontvangen op de gepubliceerde tarievenvoorstellen. VEMW heeft hierbij verscheidende punten aangedragen.
48. VEMW constateert allereerst dat zij de enige partij is die in de afgelopen jaren een zienswijze heeft ingediend op de tarievenvoorstellen. VEMW stelt dat ACM partijen ontmoedigt om zienswijze in te dienen doordat ACM in het verleden niet of niet duidelijk is ingegaan op de vele vragen en opmerkingen in zienswijzen. ACM deelt deze opvatting niet en wenst te benadrukken dat zij grote waarde hecht aan de zienswijzen van belanghebbenden en deze bij haar besluitvorming betreft. Dit doet ACM bijvoorbeeld door de naar voren gebrachte punten in het tarievenbesluit te behandelen. Hierbij streeft ACM ernaar om een zo duidelijk mogelijk antwoord te geven. Voor sommige punten kiest ACM ervoor om niet binnen het huidige tarievenbesluit te reageren, omdat deze punten niet direct betrekking hebben op het tarievenbesluit. Over deze punten blijft ACM graag met VEMW in gesprek.
49. VEMW is van mening dat de tarieven een afspiegeling moeten zijn van werkelijk gemaakte kosten, mits die efficiënt en economisch verantwoord zijn. De tariefvoorstellen zijn volgens VEMW onmogelijk herleidbaar, omdat niet duidelijk wordt welke factor in welke mate aan een verandering bijdraagt. VEMW verzoekt ACM dan ook in het besluit duidelijk te maken waarom tarieven stijgen en dalen en hoe de verschillen tussen netbeheerders verklaarbaar zijn. Ook

Besluit

stelt VEMW in haar reactie dat zonder een geschikte publicatie van de afzonderlijke boekhouding het voor belanghebbenden niet mogelijk is een onderbouwde zienswijze te geven op de voorgestelde tarieven. Om deze reden verzoekt VEMW ACM de netbeheerders alsnog opdracht te geven deze informatie te verstrekken en belanghebbenden voldoende tijd te geven hierop te reageren.

50. In hoofdstuk 3 van onderhavig besluit heeft ACM de samenhang beschreven tussen de tarievenbesluiten en de andere reguleringsbesluiten, de methode- en x-factorbesluiten. De tarievenvoorstellen moeten dan ook in dat licht worden bekeken. In de x-factorbesluiten worden de begininkomsten en de x-factor vastgesteld. Deze worden vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten in de jaren 2013 tot en met 2015. Uit de x-factorbesluiten zijn de verschillen tussen netbeheerders, zoals de verschillen in samengestelde output, te herleiden. In het tarievenbesluit worden vervolgens de correcties verwerkt om zo tot de uiteindelijke totale inkomsten te komen. Uit de berekening van de totale inkomsten, welke onderdeel uitmaakt van het tarievenbesluit, is te herleiden wat de effecten van deze correcties zijn. Gezamenlijk vormen zij de basis voor de veranderingen in de tarieven en de verschillen tussen de netbeheerders. Door zowel de x-factormodellen als de berekening van de totale inkomsten te publiceren wil ACM de markt op een transparante manier laten zien hoe ACM tot de hoogte van de inkomsten van netbeheerders komt. Op basis van deze berekeningen beoordeelt ACM de tarieven. In het geval een netbeheerder een tarief voorstelt dat meer dan vier procentpunt stijgt of daalt dan ACM verwacht op basis van de bovenstaande berekeningen, vraagt ACM de netbeheerders kostenonderbouwingen aan te leveren om de mutatie te kunnen beoordelen. ACM maakt deze kostenonderbouwingen niet openbaar omdat deze bedrijfsvertrouwelijke gegevens bevatten die door de netbeheerders zelf in het kader van de regulering aan ACM zijn verstrekt. Tot slot ziet ACM erop toe dat de netbeheerders relevante wetgeving naleven, waaronder de verplichting tot het voeren van een afzonderlijke boekhouding en het hanteren van transparante en non-discriminatoire tarieven.
51. VEMW maakt zich ernstige zorgen over de tariefontwikkelingen die worden gedreven door precario. VEMW stelt de allocatie van de precariokosten ter discussie, omdat deze kostenveroorzakend noch kostenreflectief is. Dit is, volgens VEMW, in strijd met de Europese regels. VEMW verzoekt ACM om een kostenallocatie voor precarioheffingen toe te passen die wel binnen de Europese regels voor netwerkstarieven vallen. ACM verrekent de kosten van precario via de tarieven. De tarieven zijn hiermee gebaseerd op het kostenveroorzakingsbeginsel. De wet vereist hierbij dat de tarieven van een netbeheerder transparant en non-discriminatoire zijn. Dat wil zeggen dat een netbeheerder een uniform tarief binnen zijn verzorgingsgebied dient te hanteren per tariefcategorie. Het is voor ACM daarom niet mogelijk om binnen een bepaalde tariefcategorie qua kostenallocatie te differentiëren.

Besluit

Differentiëren is uitsluitend toegestaan voor zover wetgeving dit faciliteert. ACM merkt op dat de wet noch de Regeling tariefstructuren en voorwaarden¹⁴ voorziet in een onderscheid op basis van precariolasten. Gelet hierop kan ACM een dergelijk onderscheid in de tarieven dan ook niet toestaan. Indien ACM dit wel doet, dan zijn de tarieven in strijd met het beginsel van non-discriminatie.

52. Voorts brengt VEMW de tarieven voor afnemers in het verzorgingsgebied waarin voorheen Endinet B.V. (hierna: Endinet) als netbeheerder actief was¹⁵ en het niet meenemen van eventuele synergievoordelen ter sprake. Voor een beperkt aantal grootverbruikers zou de integratie in Enexis tot grote effecten leiden. Zoals ACM in voorgaand randnummer al stelt, dient een netbeheerder in haar verzorgingsgebied een uniform tarief voor alle afnemers binnen een tariefcategorie te hanteren. Op grond van artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet stelt ACM de tarieven voor alle netbeheerders vast. Dit geldt dus ook voor de maximumtarieven die Enexis in rekening dient te brengen bij (al) zijn afnemers. De wet voorziet niet in een aparte grondslag om een onderscheid te maken of overgangsmaatregel te treffen in verband met de integratie van verschillende netbeheerders. Het is voor ACM derhalve niet mogelijk om (al dan niet gedurende een overgangstermijn) voor specifiek afnemers die overgaan van Endinet naar Enexis afwijkende tarieven te hanteren. Wel heeft ACM eventuele sterke effecten geprobeerd te mitigeren door de tarieven van Endinet over de afgelopen jaren al meer in lijn met de tarieven van Enexis te brengen. Overigens merkt ACM op dat de tariefffecten voor deze afnemers niet enkel veroorzaakt worden door de integratie. Ook voor andere afnemers van Enexis vindt een tariefstijging plaats. Het meenemen van eventuele synergievoordelen heeft betrekking op de vaststelling van de kostenbasis van de netbeheerders. ACM zal deze niet in het huidige tarievenbesluit behandelen, aangezien deze onderdeel is van de methode zoals vastgelegd in het methodebesluit.

Beoordelingskader tarievenvoorstellen

53. ACM heeft de tarievenvoorstellen van de netbeheerders, met inachtneming van hetgeen hiervoor is overwogen, op de hierna volgende punten getoetst.
54. ACM heeft in de eerste plaats beoordeeld of het tarievenvoorstel van Liander voldoet aan de eis dat de inkomsten behaald met de aansluittarieven, de inkomsten behaald met de transporttarieven en de inkomsten behaald met de tarieven voor de diensten die zijn verricht ten

---

¹⁴ Regeling van de Minister van Economische Zaken van 9 januari 2005, nr. WJZ 5001052, houdende regels inzake tariefstructuren en voorwaarden voor gas (Regeling tariefstructuren en voorwaarden gas).

¹⁵ Per 1 januari 2017 maakt het verzorgingsgebied van Endinet B.V. onderdeel uit van het verzorgingsgebied van Enexis B.V.

Besluit

behoefte van de taken op het extra hogedruknet (hierna: EHD)¹⁶, niet meer dan vier procentpunt afwijken van de door ACM gehanteerde richtbedragen voor de transport- en aansluitdienst en EHD. In het tarievenbesluit 2016 werd een balansfactor toegepast.¹⁷ In het methodebesluit rekent ACM met afzonderlijke kosten per eenheid output voor de transport- en aansluitdienst en EHD in zowel de begin- als eindinkomsten. Dit maakt het gebruik van een balansfactor overbodig. Op basis van de efficiënte kosten bepaalt ACM in de berekening van de totale inkomsten voor 2017 de richtbedragen voor de verschillende diensten.

55. Ook hanteert ACM in het methodebesluit een vergoeding voor de additionele efficiënte kapitaalkosten die het gevolg zijn van vervangingen van aansluitingen.¹⁸ Aangezien deze vergoeding specifiek bedoeld is voor de vervanging van aansluitingen, is ACM van mening dat deze vergoeding ook terug dient te komen in de tariefmutatie van de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) en niet in de tariefmutatie van de eenmalige aansluitvergoeding (hierna: EAV). Om deze reden hanteert ACM aparte richtbedragen voor de inkomsten uit de PAV en de EAV.
56. Ten tweede vereist ACM vanuit het principe van kostenoriëntatie dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2017. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.
57. In de derde plaats heeft ACM de tariefopbouw van de tarievenvoorstellen van de aansluitdienst getoetst. Aansluitingen met een kleinere aansluitcapaciteit kunnen over het algemeen voor minder kosten worden aangelegd dan aansluitingen met een grotere aansluitcapaciteit. Daarnaast moet in de tarievenvoorstellen rekening worden gehouden met het feit dat voor de aansluitcategorieën groter dan 40 m³/uur alleen het aansluitpunt wordt gereguleerd. ACM heeft getoetst of deze kostenverschillen voldoende worden weerspiegeld door de tarievenvoorstellen.

19/23

---

¹⁶ In het methodebesluit voor regionale netbeheerders gas 2017 – 2021 heeft ACM besloten de regulering van de extra hogedruknetten te wijzigen (zie randnummers 100 tot en met 111 van het methodebesluit) en een aparte maatstaf voor EHD te creëren.

¹⁷ De balansfactor wordt besproken in het methodebesluit regionale netbeheerders gas 2014-2016.

¹⁸ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM /DE/2016/205071 en zaaknummer 16.0108.52, paragraaf 8.3.4.4.

Besluit

58. In de vierde plaats toetst ACM of de EAV en de PAV behorende bij dezelfde aansluitcategorie in een logische verhouding tot elkaar staan. De PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen; een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. ACM concludeert hieruit dat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV logischerwijs gerelateerd zijn aan de kosten voortvloeiende uit de EAV en dat dit ook in de tarieven terug te zien moet zijn.
59. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft ACM de individuele voorstellen getoetst.
60. ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit voor de zesde reguleringsperiode. Dat het methodebesluit nog niet onherroepelijk is, doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom gaat ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit.

Beoordeling tarievenvoorstel Liander

61. ACM heeft het tarievenvoorstel dat binnengekomen is op 11 oktober 2016 beoordeeld en constateert daarbij dat dit tarievenvoorstel in overeenstemming is met het hiervoor beschreven beoordelingskader voldoet aan alle door artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet gestelde eisen.

Conclusie

62. ACM acht het tarievenvoorstel van Liander in overeenstemming met het hierboven beschreven beoordelingskader en stelt vast dat het voldoet aan alle door artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet gestelde eisen.

Besluit

7 Dictum

63. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2017, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig Bijlage 2.
64. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal de Autoriteit Consument en Markt dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.
65. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2017.

Den Haag,

Datum: 24 november 2016

Autoriteit Consument en Markt
namens deze:

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

21/23

Besluit

Bijlage 1: Berekening van de totale inkomsten 2017

ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand "Berekening totale inkomsten 2017 regionaal netbeheer gas" gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2017. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit, maakt hier integraal onderdeel van uit en is vindbaar op de publicatiepagina van het tarievenbesluit op www.acm.nl.

22/23

Besluit

Bijlage 2: Tarievenblad

ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand "Tarievenblad Liander Gas 2017" gepubliceerd met daarin het tarievenblad dat onder meer de maximumtarieven voor Liander N.V. bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit, maakt hier integraal onderdeel van uit en is vindbaar op de publicatiepagina van het tarievenbesluit op www.acm.nl.

23/23